

Izhaja vsak petek popoldne.

Stane na leto . . . 4 K

1/2 leta 2 K

Posamezne številke stanejo 8 vin.

Plača in toži se v Gorici.

Rokopisov ne vračamo.

SOČA

s prilogo „Primorec“.

Upravništvo in uredništvo se nahajata v Gosposki ulici št. 7, I. nadstropje na desno.

Oglase in poslanice računamo po petit-vrstah, in sicer vrsto po 16 v, če je tiskano enkrat, 14 v, če dvakrat in 12 v če trikrat. Večkrat po pogodbi. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Francija in Anglija napovedali Avstro-Ogrski vojno. — Zmagovito prodiranje naše vojske na Ruskem. — Bitke na francosko-nemški in nemško-belgijski meji. Črnagora napovedala Nemčiji vojno.

Francoska in angleška vojna napoved.

Dunaj 13. avg. — Angleški veleposlanik je prišel danes v zunanje ministerstvo in izjavil za Francijo, da se smatra Francija v vojnem stanju z monarhijo, ker podpira Avstro-Ogrska Nemčijo, ki je v vojni s Francijo in ker je Avstro-Ogrska v vojni z Rusijo, ki je zaveznica Francije. Obenem je izjavil veleposlanik, da je z ozirom na ravnanje Francije odslej tudi Anglija v vojnem stanju z monarhijo.

Dunaj, 11. (Kor.) C. in kr. veleposlaniku pri francoski republiki, grofu Secsen, je francoska vlada izročila njegove potne liste. Istotako so bili izročeni potni listi tudi francoskemu veleposlaniku na Dunaju, gospodu Dumaine in sicer na njegovo prošnjo.

Pariz, 11. (Kor.) Avstrijsko-ogrski veleposlanik, grof Secsen, je včeraj zvečer odpotoval iz Pariza.

Pariz, 11. (Kor.) »Agence Havas« priobčuje sledečo noto: Francoska vlada je bila mnenja, da francoskemu poslaniku na Dunaju ni mogoče vzdržati na njegovem mestu, ker zahteva avstro-ogrski poslanik svoje listine. Zato se je odredilo, da se mu pod obstoječo mednarodno kurtoazijo zagotovi odpotovanje.

Pariz, 11. (Kor.) Preko Rima se poroča: Avstrijsko-ogrski veleposlanik, grof Secsen, je odpotoval s posebnim vlakom iz Pariza, da se poda najprej v Italijo. Do kolodvora je spremljal poslanika ravnatelj protokola. Tako od strani Francije, kakor tudi od strani Avstrije, so bile odredene vse odredbe, da se izvrši odhod veleposlanikov po tradicijah običajne mednarodne kurtoazije. Konzuli obeh držav bodo obveščeni o tem sklepu. Varstvo francoskih oziroma avstrijsko-ogrskih poslanikov je bilo poverjeno poslaništvu Združenih držav na Dunaju in v Parizu.

Dunaj, 12. (Kor.) Francoski poslanik na Dunaju, Dumaine, je z družino in poslaniškim osebjem odpotoval danes zvečer s posebnim vlakom skozi Švico na Francosko. Na kolodvoru so se zbrali angleški, švedski in švicarski poslanik ter nekateri udje francoske kolonije.

Črnagora napovedala Nemčiji vojno.

Dunaj, 12. (Kor.) Listi javljajo, da je Črnogorska vlada napovedala Nemčiji vojno in da je nemškemu poslaniku na Cetinju vrnila listine. Poslanik Eckart je že zapustil Cetinje.

Boji ob avstrijsko-ruski meji.

Takoj po prerušenju diplomatskih zvez med Avstrijo in Rusijo, so pričeli Rusi z ofenzivo. Številne konjeniške patrulje so napadale avstrijsko ozemlje, ali naše čete so jih vedno pregnale za meje. Kmalu pa so pričele naše čete z energično ofenzivo in ker so istočasno prodirali tudi Nemci, so se združile avstrijske in nemške čete vzhodno od Čenstohova. V obmejnih bojih so se odlikovali posebno orožniki, pa tudi takozvani poljski mladi strelci, so z velikim vspohom posegli v boj. Danes stoje že avstrijski vojaki daleč na ruskem ozemlju in nad 70 kilometrov daleč je že prodrla avstrijska zastava.

Korespondenčni urad sporoča dne 9. t. m. Naše čete so včeraj v ofenzivi prispele že do Miechova in zasedle vse kraje 40 km od meje. Tudi v vzhodnem delu Galicije smo krepko napredovali in zasedli več sovražnih krajev. Vsi sovražni poskusi, prodreti v Galicijo so bili odbiti. Pri Zaločah so bili 4 kozaki ubiti, dva ranjena. Dne 9. t. m. zjutraj so kozaki zopet poskušali prodreti v naše ozemlje, toda bili so odbiti. Dve stotnji kozakov sta se spu-

stili z našimi v oster boj. Naši so jim pa pobrali 9 konj in ko so kozaki zapustili bojišče je bilo 90 mrtvih in ranjenih. Naši niso imeli nobenih izgub. Par naših obmejnih straž se je nato umeknilo s svoje utrjene pozicije, pri enem oddelku so bili 4 mrtvi in 5 ranjenih.

Po bojih pri Miechovu.

Dunaj, 9. (Kor.) Včeraj so naše čete, ki so zasedle Miechov, krepko nadaljevale z ofenzivo. Do večera so naše čete zasedle vasi kakih 40 km naprej. V zvezi s tem so tudi naše čete, ki so stale dosedaj ob Visli, prekoračile reko in se utrdile na nasprotnem bregu.

V vzhodni Galiciji smo se polastili na sovražnem ozemlju se nahajajočih obmejnih krajev Radzivilov nasproti Brodija, Woloczyske nasproti Podwoloczyske in Nowosielice nasproti Černovic. Vsi poskusi sovražnih konjeniških patrulj, ki so skušale vpasti v vzhodno in srednjo Galicijo, so se ponesrečili. Pri Zaločah med Brodijem in Tarnopolom so bili ubiti štirje kozaki, dva pa ranjena.

Dunaj 9. (Kor.) Rusi so skušali danes zjutraj na vsej fronti vzhodne in srednje Galicije vpasti v naše ozemlje. Razven kavalerije so stopili v akcijo tudi ruski topovi. Kljub temu so naše obmejne straže odbile vse naskoke. Naše izgube pri tej priliki niso znane, vendar pa so malenkostne.

Posebno hud boj se je razvil z dvema stotnijama kozakov. Napadene obmejne straže sovražnika niso samo zadrževale, ampak mu odvzele tudi 9 konj in pričele takoj z atako. Radi tega so Kozaki takoj zapustili bojišče, pustivši na mestu 90 mrtvih in ranjenih. Naši nimajo zaznamovati ene izgube.

Naš obmejni oddelk, ki je prodril z avstrijske Novosielice do istoimenskega kra-

ja na ruskem ozemlju, se je srečno vbratil raznih napadov sovražnika, ki je bil v premoči. Ker pa je bil uspeh že dosežen, je dobil oddelek ukaz, naj se umakne nazaj na svoje prejšnje pozicije, ki jih sedaj tudi prevladuje.

Tekom večdnevni bojov, od začetka ofenzive do umaknitve v prejšnje pozicije, je izgubil ta oddelek 4 mrtve in pet ranjenih.

Naše čete 70 kilometrov v ruskem ozemlju.

Naše čete nadaljujejo s prodiranjem na Rusko-Poljsko in so dospele do Jedrzejova. Jedrzejov leži ob železniški progi Dunaj-Varšava, približno 70 kilometrov od Krakova. Okoli 700 ruskih beguncev je bilo odposlanih v Linc, Solnograd in Inomost. Karakteristično za navdušenje naših čet je neko došlo poročilo, glasom katerega se je neki vjeti avstrijski huzar naslednjega dne vrnil k svojemu oddelku na kozaškem konju.

Dunaj, 11. (Kor.) Ne severu so poskušale ruske kavalerijske patrulje prodirati vzhodno od Visle proti Sanu, a so bile odbite. Trije eskadroni s strojnimi puškami so poskušali napasti Brody, a so bili vrženi preko meje.

Junaški čin galiških strelcev.

Lvov 8. (Kor.) »Gazeta Poranna« javlja iz Krakova, da je približno 800 galiških mladih strelcev pod vodstvom stotnika Franka po noči napadlo okoli 1000 spečih kazakov pri Miechovu. Bitka je trajala nekoliko ur ter končala s popolnim porazom kazakov, ki so imeli približno 400 mrtvih in ranjenih. Od naših je 140 ranjenih in mrtvih. Miechow je v naših rokah.

V Galiciji obstoje zlasti med Poljaki že dolga leta mnogoštevilne, predvsem dijaške in telovadne organizacije, ki imajo v prvi vrsti v programu, podpirati avstrijske čete v slučaju vojne z Rusijo. To gibanje je zavzelo zadnja leta, od jeseni 1912, ko so v Galiciji vsled poizkusne ruske mobilizacije pričakovali, da pride do vojne z Rusijo, najširše dimenzije in se je tudi najskrbneje gojilo. Meseca decembra 1912 je ustanovil poljski narodni svet dva reorganizacijska odseka, od katerih je bil prvi določen predvsem za pristaše narodno-demokratske stranke, v drugem pa so bile združene socialistične in napredne poljske stranke. Člani teh organizacij so zamogli postati vsi bojaželjni moški po mestih in na deželi, v kolikor seveda niso bili podvrženi vojaški dolžnosti. Vse te organizacije so bile ustrojene deloma po vzoru Sokolov, staukov (četašev) ali pa kot mladinski strelci. V rabi orožja, v streljanju in vojnih vajah so jih podučevali sami strokovnjaki. Govori se, da postavi lahko samo poljska ljudska stranka okoli 100.000 mož kot strelske legije.

Leta 1912 so ustanovili tudi gališki Malorusi slične organizacije, da izvezbajo svoje ljudi za eventualni boj z Rusijo. Tudi rusinske organizacije so imele vojaške instruktorje in so se preskrbele s pripravnim orožjem.

Z avstrijsko-črnogorskega bojišča.

Dunaj, 9. (Kor.) Z južnega bojišča je došlo poročilo, da so Črnogorci včeraj ob 3.40 popoldne pričeli obstreljevati oddelek Tivat boke Kotorske. Mi smo odgovarjali na ogenj Črnogorcev, ki so ob 6 zvečer prenehali streljati. Črnogorska kanonada je bila popolnoma brezuspešna. Naše čete nimajo zaznamovati nobene izgube. Tudi njih pozicije niso bile niti najmanj poškodovane.

Dunaj 9. (Ob 8.30 zvečer.) Včeraj so pričeli Črnogorci napadati našo mejo. Dne 8. t. m. je napadlo okoli 4000 mož naše obmejne straže vzhodno od trdnjave Trebinje. Naše izgube znašajo enega oficirja in 21 mož, dočim je obležalo na bojišču 200 mrtvih Črnogorcev. Vrh tega so Črnogorci odnesli seboj tudi veliko število težko ranjenih. Dne 9. t. m. je poskušala neka črnogorska kolona napad na pozicijo Gad pri Avtovcu, toda čuječa posadka je to kmalu opazila in napad odbila.

Naša križarka »Szigetvar« je prišla včeraj pred Bar in razdejala tamkajšnje črnogorsko radijsko postajo z granatami.

Blokada črnogorskega obrežja.

Dunaj, 11. (Kor.) C. in kr. linijski kapitan, Anton Casa, je izdal včeraj, dne 10. avgusta 1914, sledeči ukaz:

Podpisani c. kr. linijski kapitan, Anton Casa, poveljnik avstrijsko-ogrskega vojnega brodovja v črnogorskih vodah, izjavljam z ozirom na vojno stanje med Avstrijo in Črnogoro na podlagi svoje polnomočnosti sledeče:

1. Dne 10. avgusta 1914 ob 12 opoldne se prične efektivna blokada obrežja kraljestva Črnogore, po brodovju, ki mu poveljujem jaz.

2. Ta blokada se razteza na obrežje med 326'4" in 41'52" severne širine, vstevši pristanišča, zalive, ladjedelnice, izlive rek in otokov, ki se nahajajo v tej meji.

3. V blokiranem področju navzočim ladjam in parnikom prijateljskih in nevtralnih držav, se dovoli za odhod 24 urni rok. Proti vsem ladjam, ki bi kršile blokada, se bo postopalo po določbah mednarodnega pomorskega prava. C. in kr. ministerstvo za zunanje zadeve je naznanilo to deklaracijo vsem na c. kr. dvoru akreditiranim diplomatičnim zastopnikom, kakor zahteva to mednarodno pravo.

Na južnem bojišču.

Dunaj 11. (Kor.) Na južnem bojišču se ni zgodilo ničesar posebnega. Prišlo je le do neznatnih prask.

Razveljavljene avstrijsko-srbske pogodbe.

Sofija, 11. (Kor.) »Agence telegraphique Bulgare« priobčuje sledeče poročilo srbskega tiskovnega urada iz Niša z dne 10. t. m.: Srbski uradni list z dne 5. t. m., priobčuje v uradnem delu noto ministerstva za zunanje zadeve glede neveljavnosti različnih med Avstrijo in Srbijo sklenjenih pogodb in konvencij.

Bitke med Nemci, Francozi in Belgijci.

Obsedno stanje v Belgiji. — Nemci izgnani iz Belgije.

Berlin, 9. (Kor.) Bruseljski zastopnik »Wolffovega urada« brzojavi iz Gothe: V Belgiji se je proglasilo včeraj obsedno stanje. Vsem v Belgiji živečim Nemcem se je včeraj zaukazalo, da Belgijo čimprej zapuste. Tega, kar se je v zadnjih dneh zgodilo v Bruselju, si ne more zmisлити niti najbujnejša fantazija. Že od torka sem, ko se je vojna napovedala, napada poulična druhal vse trgovine, ki so last Nemcev pa tudi take, ki prodajajo nemško blago. Skoraj vsako noč zapusti pod varstvom ameriškega generalnega konzula preko Holandske tisočero Nemcev Belgijo.

Boji pri Mühlhausnu.

Berlin, 10. (Kor.) O bitki pri Mühlhausnu je dospela sledeča uradna brzojavka: Od Belforta v Zgornji Alzaciji prodrli sovražniki, kake tri divizije, so bili danes pri Mühlhausnu vrženi iz utrjenih pozicij in pobiti. Naše čete preganjajo.

Berlin, 11. (Kor.) Vse časopisje slavi včerajšnje nemško zmago pri Mühlhausnu kot prvi mnogo obetajoči uspeh v boju proti francozom in naglašja, da spremlja nemško armado na njeni zmagoviti poti trdna samozavest in vroča ljubezen in zvestoba nemškega naroda.

Berlin 11. (Kor.) »Wolffov urad« poroča: Zmaga pri Mühlhausnu, ki se zamore primerjati po številu bojnikov z bitko pri Wörthu (l. 1871), je tudi radi tega važna, ker je bil premagani francoski kor, takozvani elitni kor. Učinki nemških krogelj so bili baje sijajni in vsake hvale vredni.

Bitka pri Lagarde v Lotaringiji.

Berlin 11. (Kor.) Oficijelno se poroča: Neko prodirajočo mešano brigado francoskega 15. armadnega zbora, so nemške čete napadle pri Lagarde v Lotaringiji. Francozi so se morali s težkimi izgubami umakniti v gozdove pri Parroy, severovzhodno od Luneville. Nemške čete so zaplenile v tej bitki eno zastavo, dve bateriji, štiri strojne puške in vjele 70 vojakov. Tudi en francoski general je padel v boju.

Nemški plen iz bitke pri Mühlhausnu in Lagarde.

Berlin, 12. (Kor.) »Wolffov urad« po-

roča: Pri Mühlhausnu so vjele nemške čete 10 francoskih oficirjev in 513 mož, zaplenile pa štiri topove, 10 vozov in veliko število pušk. Nemška tla so očiščena sovražnikov.

Pri Lagarde so zajele nemške čete čez 1000 neranjenih francoskih vojakov, t. j. nad eno šestino obeh francoskih polkov, ki sta bila v bitki.

Prvi francoski vjetniki. — Berlin, 8. (Kor.) Pri zavzetju obmejnega mesta Briey, je bilo vjetih 11 mož francoskega pehotnega polka št. 16. Šestnajst francoskih lovcev, ki so se nahajali v precej slabem stanju, je dospelo v Frankfurt ob Meini. Vjetniki bodo prepeljani v eno nemških trdnjav.

Boji med Nemci in Rusi.

Vsi poiskusi Rusov prodreti v Nemčijo so izjalovljeni. Nemci so odbili vse ruske napade in zasedli več mest na Ruskem, tako mesto Kališ in Čenstohovo. Na nemškem ozemlju ni ne enega ruskega vojaka.

Smrt generala Bülowa.

Berlin, 9. (Kor.) Glasom poročila »Mittagszeitung« je padel ob zadnjih bojih ob rusko-nemški meji, najmlajši brat kneza Bülowa, konjeniški general Karel Ulrich pl. Bülow, ki je bil svoječasnovojaški ataše na Dunaju.

Pomorski boji.

Boj med križarko »Amphion« in polagalcem min »Königin Luise«.

Berlin, 8. (Kor.) Glasom precej zanesljivih vesti, so angleške torpedovke nemški kopališki parnik »Königin Luise«, ko je polagal pred vojnim pristaniščem ob izlivu reke Temse mine, nenadoma napadle in ga potopile. Torpedovke je vodila križarka »Amphion«, ki je sama zadela na eno položenih min in se istotako potopila. Od angleške posadke se je, kakor se poroča, rešilo 150 mornarjev, 130 pa jih je utonilo. Posadka nemškega parnika je štela 6 oficirjev in 114 mož. Rešen je bil le del posadke.

K boju med polagalcem min »Königin Luise« in neko angleško torpedno flotiljo, piše »Berliner Tagblatt«: Dejstvo, da se je ladja, kakor je »Königin Luise«, upala prodreti do izliva reke Temse, je sijajen dokaz o silnem pogumu nemške mornarice.

Lov nemških vojnih ladij na angleške parnike.

Berlin, 12. (Kor.) Wolffov biro poroča: Vkljub težavnemu položaju, v katerem se nahajajo naše pogostoma popolnoma osamljene v inozemstvu se nahajajoče vojne ladje napram močnejšim sovražnim močem, je mala križarka »Dresden« po angleških vesteh parnik »Mauretania« parobrodne družbe »Cunard« preganjala vse do halifaškega pristanišča.

V Severnem morju so naše vojne na-

pravile več pohodov, ne da bi bile zadele na sovražnika.

Berlin, 12. (Kor.) »Wolffov urad« poroča: Oklopna križarka »Göben« in mala križarka »Breslau« sta, dovršivša svoje podjetje na alžirskem obrežju, priplule v nevtralnoluko Messine, kjer sta se iz nemških ladij preskrbeli s potrebnim ogljem. Luko so čuvale angleške vojne ladje, ki so bile z našimi prišle v dotiko. Vendar se je našim ladjam posrečilo, da so dne 6. t. m. zbežale iz Messine in priplule na prosto morje. Več o stvari iz razumljivih razlogov ni moči poročati.

Nemški podmorski čoln ob angleškem obrežju.

Berlin, 12. (Kor.) »Wolffov urad« poroča: Neki nemški podmorski čoln je v teku zadnjih dni vozil ob vzhodnem obrežju Angleške in Škotske tja do šetlandskih otokov. O vspehih te vožnje sedaj ni možno ničesar poročati.

Rusi zajeli nemški parnik.

Berlin, 12. (Kor.) Wolffov biro poroča: Potrjuje se, da so Rusi 31. julija zajeli parnik za potnike »Prinz Eitel Friedrich«, ko je vozil iz Petrograda proti Stettinu. To pomenja težko kršenje narodnega prava, ker 31. julija še ni vladalo vojno stanje in sta cesar Viljem in car še izmenjavala med seboj brzojavke.

Rusi razdejali mesto Hango.

Berlin, 9. (Kor.) »Wolffov urad« poroča iz Kopenhagna z dne 8. t. m.: »Nati-onaltheidende« poroča o razdejanju mesta Hango sledeče:

V nedeljo in pondeljek so potopili Rusi pri vhodu v pristanišče nek velik parnik in vsa pristaniška dvigala. Pognali so v zrak tudi vse železniške delavnice in pristaniške pomole, zažgali trideset skladišč, uničili železniško zvezo in zaprli vhod v Petrograd z minami. Vhod pred Petrograd nadzoruje torpedno brodovje.

(Hango je najskrajnejše rusko mesto na Finskem, tik ob vhodu iz Baltiškega morja v Finski zaliv.)

Angleži začeli napadati nemške kolonije. — V Afriki so napadli Angleži nemško kolonijo Togo in zavzeli glavno mesto kolonije.

Angleži zaplenili turške bojne ladje.

Takoj po končani balkanski vojni so naročili Turki v angleških ladjedelnicah dve velike bojne ladje in več torpedovk. Prvega avgusta so bile ladje gotove. Vse te ladje pa je Anglija zaplenila in jih uvrsti sedaj med svoje brodovje.

* *

Vojno stanje v Egiptu. — Kairo 8. (Kor.) V Egiptu se je razglasilo vojno stanje.

Obsedno stanje v vsej Bolgariji.

Sofija 10. (Kor.) Ministerski predsednik Radoslavov je izjavil v sobranju, da je Bolgarska odločena ostati nevtralna. V očigled mednarodnega stanja pa zahteva vlada, da se proglašeno obsedno stanje v vsej državi. Ako bi se ne glede na proglašeno nevtraliteto vendar kršile državne meje, je vlada pripravljena, da se postavi po robu vsaki eventualiteti.

Turška in Rusija.

Vsled splošne evropske vojne se je pričela gibati tudi Turčija. Po vsej Turčiji je zaukazana mobilizacija in sultan je izdal posebni manifest na armado in turški narod, v katerem pozivlja vse, da store vse, kar zahteva od njih domovina. V manifestu povdarja dalje sultan, da so uspehi mobilizacije presenetljivi in da so se odzvali skoraj vsi klicu domovine. Turčija mobilizira in ima tudi že od zbornice dovoljen potrebni vojni kredit.

Proti komu mobilizira Turčija? — Jasno je, da danes po zaplembi turških vojnih ladij od Angležev in po dobrih odnosih z Nemčijo le proti trojnemu sporazumu, v prvi vrsti proti Rusiji. — Radi tega so se tudi Rusi že umaknili v Armeniji nazaj in se utrdili v trdnjavi Kars. Razporeženje med Rusi v Aziji ni ravno najboljše, o čemur govore najjasneje številni ruski begunci. Stanje med Rusijo in Turčijo je tako napeto, da nam prinese lahko najbližji čas novo vojno.

General Radko Dimitrijevič v ruski armadi. — Sofija, 9. (Kor.) Politični krogi splošno obsojajo korak bolgarskega poslanika v Petrogradu, generala Radka Dimitrijeviča, ki je vstopil v rusko armado. Kakor znano, je odgovorila bolgarska vlada na to s tem, da je Dimitrijevič takoj odstavila kot svojega poslanika v Petrogradu.

Angleško-japonska zveza.

Kakor je javil korespondenčni urad, je dobil Wolffov urad iz Tokija to-le vest: »Z ozirom na angleško-japonsko zvezo, ni Japonska proglasila svoje nevtralnosti. Njeno postopanje bo odvisno od dogodkov na morjih Daljnega Vzhoda. Z ozirom na to vest piše dunajska »Die Zeit«:

»Zvezna pogodba med Anglijo in Japonsko je bila obnovljena dne 13. julija 1911 in ima sedaj veljavo do leta 1921. Zvezna pogodba določa v točki 2.: »Ako se ena izmed pogodnic vsled neizzvanega napada ali vsled agresivnega dejanja, naj se zgodi kjerkoli, zaplete v svrhu, da varuje svoje teritorialne pravice ali uvodoma v pogodbi naštetih posebne interese (ohranitev miru v vzhodni Aziji, neodvisnost in nedotakljivost Kitajske), v vojno z eno ali več državama, mora druga pogodnica svoji zaveznici pomagati, skupno z njo vojevati in tudi samo v medsebojnem sporazumljenju skleniti mir.« Kakor je razvidno iz izjave japonske vlade, se smatra

Japonska z navedeno določbo zvezne pogodbe v toliko vezano, da neče podati nobene izjave svoje nevtralnosti. Ker pa japonska vlada pripominja, da je njeno postopanje odvisno od dogodkov na morjih Daljnega Vzhoda, je jasno, da Japonska Angliji nikakor ne obljublja brezpogojne podpore, marveč samo za slučaj, ako bi nemške vojne ladje v kitajskih ali japonskih vodah napadle angleške vojne ali trgovske ladje.

Prva zvezna pogodba med Anglijo in Japonsko je bila sklenjena dne 30. januarja 1902. Eno leto preje je zasedel prestol kralj Edvard VII. Z angleško-japonsko pogodbo je Anglija prvič stopila iz politike, ki so jo imenovali »splendid isolation« in ki je bila merodajna za vladanja kraljice Viktorije.

Anglija pomnoži svojo armado za 500.000 mož. — Angleški parlament je dovolil, da pomnoži Anglija svojo armado za 500.000 mož. Ker služijo v Angliji le prostovoljci je pa zelo dvomljivo, kje dobi Anglija te vojake. Angleži imajo sicer zelo radi vojne na račun drugih, sami pa se skrbno izogibajo vojaški službi. Edino, na kar more računati Anglija, so prostovoljci v Irski in revolucionarji iz Ulstra. Ti imajo okoli 100.000 vojakov, ki niso sicer dobro izvežbani ali so kolikor toliko disciplinirani. Prostovoljcev v Ulstru je manj in ti se vojaško ne morejo meriti niti z onimi iz Ulstra. Onih 500.000 novih angleških vojakov je torej prav dvomljive vrednosti.

Socijalisti razvijajo narodne zastave.

Gelsenkirchen, 9. (Kor.) »Wolffov urad« poroča: V tukajšnjem industrijskem okraju je odšel danes izprevod socijalnih demokratov z bakljami v desnici in rdečimi zastavami v levici pred Bismarckov spomenik. Tu so vrgli socijalisti baklje in rdeče zastave na grmado, razvili nato narodno zastavo in se nato z velikim navdušenjem vrnili.

Herman Wedel — prostovoljec v nemški armadi. — Socijalistični poslanec Herman Wedel, ki je pred kratkim končal v državnem zboru svoj govor z besedami »Živela Francija«, se je prostovoljno javil za vojaško službo.

Drač osamljen. — Predno so zapustili holandski oficirji Drač, so se še obrnili na vstaše, da izpuste oba vjeta holandska častnika. Vstaši so jim to ugodili, izjavili pa so pri tej priliki, da se knezu Viljemu na noben način ne pokore. Iz Drača so odplule vse bojne ladje velesil, le laška križarka »San Marco« je ostala, da varuje notranjost vladne palače. Drač je sedaj čisto zapuščen, ker tudi vstaši so odšli v gore. Knez Viljem stori torej najbolje, če pobere šila in kopita in konča svojo neslavno vladno.

Vojno navdušenje v naši državi. — Iz vseh mest prihajajo dan na dan poročila,

kako je vsa monarhija navdušena za vojno in kako tekmujejo vsi narodi v delu za domovino. »Razbita« Avstrija stoji danes edina in vse se klanja slavnemu geslu našega vladarja, že tolikrat preizkušenemu »Viribus unitis«. Ali ne samo, da so vsi narodi edini v skupnem delu, tudi vsa narodna nasprotja so utihnila popolnoma. Poljaki in Rusini ne poznajo nobenih medsebojnih preprirov več, vsa Ogrska je ujedinjena in Češka, ki je videla toliko silnih in strastnih narodnostnih bojev stoji danes na čelu sporazumljenih narodov. Kar niso dosegli diplomati in politiki leta in leta, to je doseženo sedaj via facti mahomia. Na Češkem je uresničen češko-nemški sporazum. Nahajamo se v težavnih položajih ali reči moramo, da so avstrijski narodi na svojem mestu.

Darovi za »Rdeči križ« in za družine vpoklicanih.

Veliko navdušenje za vojno in velika domoljubna požrtvovalnost v Avstriji se kaže najlepše v darovih za »Rdeči križ« in rodbine vpoklicanih. Od vseh strani, iz vseh mest prihajo darovi, vsi sloji, vsi narodmi tekmujejo v požrtvovalnosti. Kljub sijajnemu vedenju prebivalstva pa moramo z ozirom na vzvišeni namen in z ozirom na potrebo domovine ponovno apelirati na vse, da store vse, kar je v njih moči za slavo in čast domovine. Zato nabirajte za »Rdeči križ«, podpirajte družine vpoklicanih.

Akademična legija. — V sredo so se pričeli na dunajski univerzi nabori visokošolcev, ki so se javili kot prostovoljci. K naborom se je oglasilo vse polno dijakov iz najrazličnejših strok.

Naši junaki.

Dunaj, 11. (Kor.) Cesar je podelil poročniku linijske ladje Hermanu Bublaj in nadporočniku Žigi Manovarda plem. Jana c. kr. žandarmerijskega deželnega poveljništva št. 9 za njuno hrabro vedenje pred sovražnikom vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo; srebrno hrabrostno medaljo I. reda štražmojstru I. reda Evgenu Gazda c. kr. žandarmerijskega deželnega poveljništva št. 13 v priznanje hrabrega nastopa pred sovražnikom in pa krmarju prve c. kr. priv. donavske paroplovne družbe Ignacu Kober v priznanje njegovega odločnega in hrabrega postopanja pred sovražnikom.

Nagla sodba.

za one, ki nagovarjajo ali pomagajo pri kršenju zapriseženih dolžnosti vojaške službe.

Snoči je bil nabit po zidovih sledeči razglas:

C. in kr. vojno poveljništvo v Gradcu je z naredbo z dne 7. avgusta 1914, pr. št.

8349 v smislu člana 434 zakona z dne 5. julija 1912 drž. zak. št. 131 o vojnem postopnem redu za domobranstvo proglasilo v slučajih zločina zavajanja ali pomoči k kršenju zapriseženih dolžnosti vojaške službe za ozemlje graškega vojaškega delokroga, to je za Štajersko, Koroško, Kranjsko in Primorsko

naglo sodbo

Obenem, ko se to javno razglašča, se vsakogar strogo svari pred takim zločinom, kajti vsaka, katerasibodi oseba, ki bi zakrivila ta zločin, bo podvržena nagli sodbi in kaznovana z ustreljenjem.

Trst, dne 11. avgusta 1914.

C. in kr. namestnik

Hohenlohe, l. r.

Po naglem sodu je kaznovan ne samo vsak vojak, ampak tudi vsak civilist, ki bi nagovarjal vojaka ali pa orožnika k veleizdajstvu, uporu, k dezertaciji ali k drugim takim zločinom. Zgodi se lahko, da pride pred nagli sod tudi vsak, ki bi nagovarjal vojaško stražo k prekršitvi vojaških predpisov in ukazov. Po vojnem pravu je namreč prekršitev še takega majhnega vojaškega predpisa za vojaško stražo vojaški zločin.

Pod osebe, ki stoje v vojaški zapriseženi službi, pa niso mišljeni samo vojaki, ampak tudi vsi delavci in uslužbenci v obratih, ki stoje pod vojaško komando, kakor n. pr. delavci v rudnikih, pekarnah, železnicah, v delavnicah, kjer se izdeluje vojna oprema itd. Kdor vojaka k dezertaciji nagovarja ali mu pri tem pomaga, zapade smrti brez odloga. Zadostovalo bi, ako bi vojaku ali uslužbencu, ki je po prisegi obvezan sužiti v vojne namene, prekrbel uniformo ali celo posamezne dele uniforme. Ravno tako zapade naglemu sodu, kdor bi delavcu v vojni službi pomagal pri begu od tega dela in tega kraja. Takih in podobnih slučajev se našteje lahko veliko.

Umljivo je, da bodo oblasti in nagli sod upoštevale predvsem hudobni namen in pa težke slučaje omenjenih zločinov, ki bi znali v resnici veliko škodo povzročiti. Ali postava se zelo strogo izvaja in tolmači, zato je največja previdnost na mestu.

Proti razsodbi naglega sode ni nobene pritožbe in sodba se takoj izvrši. Kakor rečeno, se nagli sod ne razteza samo na vojake, ampak na vse civiliste. Zato je na mestu največja previdnost v govorjenju in v dejanju, ker se lahko zgodi, da je vsak, ki se pregreši na omenjeni način, če tudi nima hudobnega namena, sojen po naglem sodu in v treh urah ustreljen.

*
* *

Neutraliteta.

Nevtralna je ona država, ki ne pomaga nobeni vojskujoči državi v nobenem oziru. Logično bi bila torej mogoča le popolna nevtraliteta. Ali temu ni tako. Poznajo več načinov nevtralitete in sicer, blagohotno, prostovoljno in oboroženo, dalje delno in celotno. Blagohotna hoče pomagati eni vojskujoči državi in je torej v nasprotju z bistvom nevtralitete. Nevtraliteta more biti tudi neprostovoljna, vsled državnih dogovorov, v tem slučaju govorimo o nevtralizaciji katere države. Tako je nevtralizirana Švica (po pariškem dogovoru iz l. 1815.), Belgija (po londonski pogodbi iz l. 1831), Luxemburg (po londonski pogodbi iz l. 1867), država Kongo (po berlinskih dogovorih iz l. 1885), Jonski otoki (po dogovoru iz l. 1863.), dalje okraja Chablais in Fancigray na Savojskem (po dunajskem dogovoru) in Sueški prekop (po Carigrajskem dogovoru iz l. 1888.). — Oboroženo nevtralnost pa imenuje ono, kadar hoče varovati katera država svojo nevtraliteto tudi z orožjem in se v ta namen tudi oboroži.

Natančno še niso določene **dolžnosti in pravice** nevtralnih držav. V splošnem pa veljajo te določbe:

Dolžnosti nevtralnih držav: 1. Nevtralni ne sme podpirati nobene države in kar dovoli eni, mora tudi drugi. 2. Nevtralna država ne sme dovoliti nobenega prehoda čet vojskujočih se držav. Bojne ladje smejo ostati v nevtralnem vodovju le 24 ur in smejo tekom tega časa popraviti svoje poškodbe kot tudi nabaviti proviant. Prepovedano pa je, da bi se preskrbeli z orožjem ali vojnim materijalom. Sovražne čete, ki pridejo v nevtralno državo se mora razorožiti. Čete prehranjuje nevtralna država, stroške ji po miru povrnejo. Prepovedano je tudi nabiranje vojakov za katero vojskujočih držav. 3. Nevtralna država ne sme podpirati nobene vojskujoče države z denarjem ali pa z kontribando. 4. Izrazi simpatij od strani prebivalstva nevtralne države so dovoljeni. 5. Nevtralna država se mora podvreči pravilno izpeljani preiskavi in efektivni blokadi. 6. V nevtralnem vodovju je zaseganje trgovskih ladij vojskujočih držav — nedovoljeno.

Pravice nevtralnih držav. 1. Če vrši nevtralna država svoje dolžnosti, potem sme zahtevati, da čete vojskujočih držav ne gredo čez njeno ozemlje, da ne nabirajo nihče vojakov v njeni deželi in da ne zaplenijo nihče nobenega blaga nevtralne države. 2. Motenje trgovine in prometa nevtralne države je po možnosti zabraniti. 3. Nevtralna državna in privatna lastnina je nedotakljiva. Trgovske in bojne ladje, ki jih spremljajo bojne ladje nevtralnih držav niso podvržene preiskavi. Nevtralna zastava krije tudi blago vojskujočih držav,

izvemši vojne kontribande. Na sovražnih ladjah je treba respektirati blago nevtralnih držav.

Blokada. — Kadar izpre katera vojskujoča država sovražni prostor, trdnjavo ali pristanišče, pred vsakim prometom, tedaj govorimo o blokadi. Običajno pa se rabi beseda blokada le za izprtje pristanišča ali obali. Pravica, izpreti celo sovražno obal v vojnem času je že od nekaj po mednarodnem pravu pripoznana. V mirnem času pa še ni ta pravica ugotovljena. Važna pa je razlika efektivne in fiktivne blokade. Efektivna je ona blokada, ki se tudi dejansko vrši, fiktivna pa le ona, ki je pač naznanjena, ki je pa nihče ne vrši. Poslednje so posebno v prejšnjih časih večkrat uporabljale vele-vlasti proti balkanskim državam. V zadnjem času pa se priznava po mednarodnem pravu le efektivna blokada. Predno se prične efektivna blokada je treba to naznaniti in sicer navadno diplomatičnim potom. V krajih, kjer se vrši efektivna blokada se to po možnosti tudi javno razglasi. Enako se mora blokada tudi naznaniti vsaki ladji, ki se bliža v dobri veri blokiranemu ozemlju. Posledice blokade so: Vsaka ladja sovražne države, ki hoče iti iz blokiranega ozemlja je plen države, ki vrši blokado. Če katera nevtralna ladja krši določila blokade, tedaj postane plen države, ki blokira. Moštvo ladje, ki je zapadla vsled kršitvije določil blokade, se ne sme kaznovati. Ladija, ki je kršila določila blokade, pa med tem že dosegla nevtralnopristanišče, ne zapade nobeni kazni.

Plenjenje ladij.

Po morskem vojnem pravu sme sovražnik zapleniti tudi zasebne ladje državljanov, s katerimi se vojskuje. To pravo velja na odprtem morju, v lastnih in v obrežnih morjih. Sovražnikove ladje kakor tudi blago na takih ladjah sovražnikova vojna ladja lahko zarubi. Po načelu, da zastava blago krije, se sovražnikovo blago na ladji nevtralne države kakor tudi ne blago nevtralne države na sovražnikovi ladji ne sme zarubiti. Nevtralne države se namreč kolikor mogoče malo k vojski pritegnejo. A tudi nevtralna zastava ne krije blaga, če gre za tihotapsko blago. Pojem tihotapskega blaga se je avtentično določil na londonski mornariški konferenci.

Deklaracija razločuje absolutno tihotapsko blago, nadalje relativno kontribando in pa proste predmete. Absolutno kontribando tvori vojni material. Po konferenci določen seznam lahko vojujoča se stranka razširi, če gre za predmete, ki se izključno za vojsko potrebujejo. Ti predmeti se zarubijo, če so namenjeni v sovražnikovo ozemlje. Relativno tihotapsko blago se zapleni, če se dokaže, da je namenjeno za vporabo vojujoče se države

ali za njene upravne oblasti. Ne zarubijo se industrijske surovine in fabrikati, ki se v vojski ne rabijo. Ladja, ki vozi kontribando, se zarubi, če presega kontribanda po vrednosti, teži ali množini več kot polovico naloženega blaga in se v tem slučaju za kazen vse blago zarubi. Nevtralna ladja in njeno blago se lahko zarubi, če ladja potuje, da vozi sovražnikove čete ali da mu posreduje poročila.

Vojne ladje smejo na bojnem pozorišču vsako trgovsko ladjo preiskati. Trgovski ladji dá vojna ladja znamenje, da naj obstoji; če ne uboga, ustrelj nanjo slepo. Če ladja obstane, se poda oddelek na ladjo, da dožene njeno narodnost in kakovost blaga. Preiskava izostane, če spremlja trgovsko ladjo vojna ladja pod isto zastavo. Če se hoče trgovska ladja, ki je ne spremlja vojna ladja, izogniti preiskavi in pobegne, se sme s silo ustaviti in celo razstreliti. Če se nevtralna ladja preiskavi s ilo upre, se postopa ž njo kakor s sovražnikom.

Zarubljena ladja se odvede v pristanišče države, ki jo je zarubila. Sodišče nato razsodi, ali naj se ladja oprostí ali zarubi. Proti razsodbi je dopustna pritožba na mednarodno razsodišče v Haagu.

Pomorski podkopi ali mine.

Ena najstrašnejših a tudi najsigurnejših orožij za obrambo obrežja so pomorski podkopi ali mine. Podkopi se nahajajo pod morskó gladino, imajo običajno 2 metra premera in so nabiti s 300—500 kilogramov dinamita. Največji podkopi pa vsebujejo tudi čez 1000 kilogramov dinamita.

Imamo več vrst podkopov in sicer opazovalne, one, ki se pogojno zažigajo in kontaktne. Najbolj redki so opazovalni podkopi. Nahajajo se do 12 metrov pod morskó gladino in so zvezani z žico v suho zemljo. Kadar pride sovražna ladja nad mino, zažge kdo iz opazovalne štačije na suhem z električnim tokom mino, ta se dvigne, udari v ladjo in vsled silovite eksplozije se ladja potopi. Opazovalna postaja mora imeti zelo natančne karte, kje so zasidrane take mine, pri tem pa otežkuje delo valovanje morja, ki premika podkope. Če se poškoduje žica, ki veže mino z opazovalno postajo, potem je eksplozija nemogoča. Prednost opazovalnih podkopov pa obstoji v tem, da se vozijo lastne ladje brez skrbi čez nje.

Podkopi s pogojnim zažiganjem se nahajajo okoli 4 metre pod gladino. Kakor hitro trči ladja ob mino, ta eksplodira in ladja se potopi. Eksplozija mine pa se more preprečiti s kopnega in to se zgodi vselej, kadar vozi lastna ladja čez mino.

Najbolj v navadi so kontaktne mine, ki eksplodirajo vselej, kadar zadene v nje ladja. Prednost teh min je tudi v tem, da

se zelo hitro raztresejo po morju in tudi hitro polove.

Mina učinkuje nad vse silno. Dva podkopa potopita največjo ladjo, če tudi je razdeljen spodnji del ladje v več oddelkov. Nekateri države si pomagajo proti minam na ta način, da gresta pred vsako večjo ladjo dve manjši ladji ki sta zvezane s precej globoko v morje segajočo verigo. Na ta način ali dvignejo mino ali pa eksplodira mina brez prave škode. Mogoče pa je tudi, da z verigo odtrgajo mino od sidra, ki plava po tem po morju dokler ne zadene ob trdi predmet in eksplodira.

Cenjenim naročnikom „Soče“ in „Primorca“.

Vsled izrednih razmer, vojnih časov in pa težkoč v tiskarni smo prisiljeni, da omejimo izhajanje listov »Soča in »Primorec«.

Od danes naprej izhajata skupno oba lista in sicer enkrat na teden, »Soča« kot glavni list, »Primorec« pa kot brezplačna priloga »Soče«. Vsak prejšnji naročnik »Soče« in vsak prejšnji naročnik »Primorca« dobi skupni list »Soča«.

Ker moramo plačati tiskarni vsako številko sproti, prosimo vse naročnike, da plačajo naročnino takoj. Onim, ki ne poravnajo naročnine za l. 1913 v najkrajšem času ustavimo list.

Upamo, da vsi naši prijatelji uvažujejo naš težavni položaj in da nam ohranijo svojo naklonjenost še v naprej.

Družba za izdajanje listov
»Soča« in »Primorec«.

Domače vesti.

Odsek Gospejnega pomožnega društva »Rdečega križa« v Gorici je sestavil pomožni odsek gospa, ki so prevzele nalogo, da hočejo iz dobrovoljnih prispevkov oskrbovati z oblačili naše vrle vojake v vojski.

Sedež tega pomožnega odseka je v ulici Morelli št. 39. I. nadstrože, v dvorani št. 11 obrtne nadaljevalne šole. Tukaj so vsak dan — razven nedelj in praznikov — od 10. do 12. in od 4. do 6. skupne delavne ure ter se dajejo navodila tistim, ki bi rajše doma izdelovale.

Darila v denarju, blagu, volni itd, naj se oddajajo ali v gori navedenm kraju, ali pa spodaj podpisanim gospem. Argia Bombig, Corso Franc. Giuseppe 14, Luise von Baubella, Via Canonica 1, Carolina Ciani, Corso Franc. Giuseppe 9, Maria Dominko, Budau, Corso Franc. Gius. 59, Maria Marani, Via Giosue Carducci 5. — Tudi najmanjši dar je dobrodošel!

Imenovanje. — Predsednik tukajšnje okrožne sodnije g. dvorni svetnik C a z a f u r a je imenovan podpredsednikom deželnega nadsodišča v Trstu. — Čestitamo.

Umrl je mož.... Dne 2. t. m. ob 10. uri predpoldne je umrl za mrtvoudom po svoji izredni zmožnosti daleč na okrog znani c. kr. sodnik pri okrajni sodnji v Kopru, g. Hilarij Hrobat. Pokojnik je bil doma iz Dobravelj pri Ajdovščini. Zemeljske ostanke pokojnika so pripeljali v torek ob 6 in pol uri zvečer v Dobravlje, kjer se je nato vršil pogreb z veliko udeležbo ljudstva. Lahka mu zemljica!

Smrtna kosa. — V Kobaridu je umrl po mučnem trpljenju tamkajšni kancelist g. Mlinar. Pokojnik je hotel priti s kolesom do Sv. Lucije in od tam z vlakom v Gorico, da si ogleda cirkus Charles. Nesreča je hotela, da je padel s kolesa in si zlomil nogo in sicer na jako kompliciran način. Prepeljali so ga v Kobarid, kjer je po dolgem trpljenju umrl šele ta teden. — Pokojnik je bil premeščem ravno ta teden iz Kobarida v Trst. Te premestitve pa ni doživel, ker se je prej preselil v večnost. Preostalim naše sožalje!

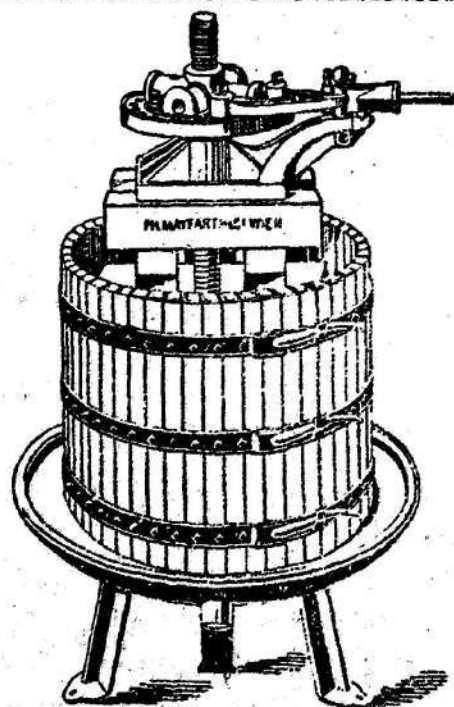
Opozarjamo vse, da je treba imeti za odpotovanje iz Gorice posebno dovoljenje od glavarstva. Ker ne velja to dovoljenje prav nič, naj si ga vsakdo preskrbi.

Grofica Cristalnigg — ustreljena. — V noči od 9. do 10. t. m. se je odpeljala v avtomobilu grofica Cristalnigg iz Gorice v Celovec, da kupi tam za »Rudeči križ« avtomobil. Vozila se je v avtomobilu sama, sledil pa ji je drug avtomobil, v katerem je bil njen šofer in gospodična Ana Steiner. Ko je prišla grofica en kilometer iz Srpenice, ji je zaklical orožnik, ki je bil tam na straži »stoj«, kar se je slišalo še v drugi avtomobil. Ker se pa ni avtomobil ustavil, je moral storiti orožnik svojo dolžnost in dve krogli sta zadeli grofico. Krogli sta ji prestrelili tilnik, nastala je velika rana, skozi katero je padel del možganov v voz. Vsa prestrašena je hitela gospodična Steiner na pomoč, pa bilo je prepozno, grofica je bila na mestu mrtva. Nesrečo so naznanili brzojavno v Gorico, nakar sta pri-

šla zdravnika dr. Pontoni in dr. Weinlechner, ki pa nista mogla storiti drugega, ko da sta konstatirala smrt. Truplo pokojnice je nato ostalo na kraju nesreče, dokler ni prišla vojaška komisija iz Trsta. — V torek je bilo na pokopališču v Št. Petru truplo blagoslovljeno ob zelo veliki udeležbi vseh odličnih goriških krogov. Truplo prepeljejo v rodbijsko grobnico rodovine Cristalnigg v Šmihelu na Koroškem.

Vozni red poštnega avtomobila Gorica-Postojna. — Poštni avtomobil iz Gorice v Postojno in nazaj vozi začasno le enkrat na dan in sicer: odhod iz Gorice ob 8. uri zjutraj, prihod v Postojno ob 11.50 opoldan; odhod iz Postojne ob 2.45 popoldan, prihod v Gorico ob 6.30 zvečer.

Drugod in pri nas. — Pred nami leži poročilo ljubljanskega zdravstvenega sveta. V tem poročilu beremo, da je zdravstveno stanje v Ljubljani sedaj tako ugodno, ko že leta ne. Izborni vodovod in enako izvrstna kanalizacija sta temu glavni vzrok. Kljub nad vse ugodnemu zdravstvenemu stanju, pa je odredil ljubljanski zdravstveni svet obširne odredbe, da onemogoči za časa vojne vsako epidemično bolezen. Vsa stranišča po javnih lokalih so dnevno pregledana, v šolah, kjer stanujejo vojaki so nastavljeni posebni delavci, da skrbe za snago v straniščih, v teh opasnih ognjiščih vseh nalezljivih boleznih. Preskrbljeno je vse potrebno za redno odvažanje smeti in odpadkov. Vsa stranišča so desinficirana s karbolom in lizolom. Napravijo se tudi latrine. — Aprovizačni odsek mesta Ljubljane je dovolil 100.000 K, da kupi mesto kurivo in ga potem oddaja po najnižji ceni prebivalcem. Odsek je od sedaj naprej permanenten. — Tako drugod in pri nas? — Goriška stranišča so najmanj desetkrat slabša, ko v Ljubljani in kdo se gane? — Upamo, da se merodajni krogi le zganejo in da ukrenejo potrebno, ker skrajni čas je.

Originalne Mayfarth-ove oblastveno zavarovane **vinske in sadne stiskalnice**

„HERKULES“

Prvovrstni izdelek.

Hidravlične vinske in sadne stiskalnice.

Neprekosljive!

Grozdni in sadni mlinci moštne naprave

Ph. Mayfarth & Co.

Tovarna poljedelskega orodja

DUNAJ, II. Taborstrasse šte. 71.

Posebno izdelovanje stiskalnic in priprav za pridelovanje vina.

Ceniki brezplačno

Iščete se zastopniki.

Dva trgovca obsojena, ker nista hotela prodati moke. — Dunaj, 11. (Kor.) Nekaj tukajšnji trgovec z mešanim blagom in pa neka pekovka, ki, da se po obrtnem predpisu pečata s prodajo moke, nista hotela moke prodati, sta bila obsojena vsaki na 8 dni zapora ter se jima je tudi odvzela koncesija za obrt. V razlogih je sodnik razsodbo utemeljeval s tem, da je v obeh slučajih podano kaznjivo dejstvo, ker sta imela oba zatoženca za časa kritičnega momenta moke v svojih shrambah — koliko, to je čisto irelevantno — in ker sta prodajala moko le svojim stalnim odjemalcem.

Najbolji, ker blagovonjav, barvovit, finega okusa ter po ceni, je in ostane pravi : Franckov : kavin primatek.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska : »Goriška Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga : Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na želodcu trpeče neprekosljivo sredstvo katero ima prednost pred vsemi drugimi dražljivimi čistil. kroglicami in grenčicami.

Cena orig. škatlje K 2.—
Ponarejanje se sodnijsko zasleduje.

Mollo-vo Franc. žganje in sol

za ribanje života — bolečine olajšujejo in okrepujejo staroznano sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.

Orig. steklenica K 2.—

Na prodaj po vseh lekarnah in mirodilnicah. Glavna lekarna

A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9.

Dobiva se v Gorici v vseh lekarnah in mirodilnicah.

MOLL'S
Franzbranntwein
und Salz

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsežnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike.

Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Modistka sprejme eno ali dve učenci in eno pol-delavko. Prednost imajo one, ki so dokončale obrtno šolo in imajo veselje do šivanja. Zglasiti se je v ulici Morelli št. 23, III. nadstr. 216-2

Slovenska dekorativna in sobna slikarja se priporočata slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za vsa v to stroko spadajoča dela. 212-10

And. & Fran Dolarič
Gorica, Via dell' Ospitale št. 10.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen GORICA

Jos. Verdi tekalistište št. 37.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone, zlate mostove, zobe na kaučukove plošče, uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Mihajlo Turk

priporoča svojo 160-10

BRIVNICO :: Gorica, ::
na Kornu št. 6.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin preje in nitij.

POTREBŠČINE.

Za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE.

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Reservni fond :
K 126.014.60

Vplačani deleži :
K 48.043

Zadružnikov :
1707.

„Goriška ljudska posojilnica“

upisana zadruga z omejenim jamstvom

Telefon št. 79.

v Gorici

Ustan. l. 1883.

(v lastni hiši: Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.)

sprejema **hranilne vloge** od vsakogar in jih obrestuje po 5% čistih.

Večje stalne vloge proti enoletni odpovedi po dogovoru. — Vlagateljem so na razpolago **hišni hranilniki**. Posojila se dajejo na zastavo in osebni kredit.

Položnice poštne hranilnice na razpolago brezplačno.

ZAHVALA.

Podpisani se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam o priliki bridke izgube preljubljenega nam brata in strica

Antona Klanjšček

prihiteli s tolažbo na pomoč in nam s tem olajšali našo bol. Zahvaljujemo se preč. duhovščini in vsem njegovim prijateljem in znancem iz Gorice, sl. starešinstvu Števerjanskemu kakor tudi vsem drugim sorodnikom in znancem, ki so spremili pokojnika na njegovi poslednji poti in mu s tem izkazali zadnjo čast.

V ŠTEVERJANU, dne 9. avg. 1914.

214-1

Žalujoči bratje, sestra in nečaki.

IZIDOR NANUT

avtorizovana stavbena turdka

v **Gorici**

ulica Adelaide Ristori števil. 5

se priporoča p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdeluje vsakovrstne načrte, proračune in kolavdacije po najnižjih cenah.

Glavna zaloga

Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

27-c

Odlikovana pekarija in sladničarna

Karol Draščik

v Gorici, na Kornu v (lasni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinjšega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila ter obijublja solidno postrežbo

po jako zmernih cenah

I. Felberbaum - Gorica
Corso Gius. Verdi št. 11, Via Caserma št. 15
vis-a-vis izvoznega trga

Obleke za gospode, gospe in otroke

Perilo, nogavice, rokavice itd.
v veliki izberi.

Novosti: športne jopice in bluze.

Anton Breščak

Gorica - Gosposka ul. (G. Garducci) 14, v lastni hiši.

Prova in največja slovenska zaloga in tovarna pohištva
na Primorskem.

zalogi ima vedno nad 50 modernih jedilnih in spalnih sob.

Cene od 300 do 3000 K soba.

Edina slovenska delavnica tapetarij.

Velika izbira slik, stolic kakor tudi železnega pohištva.

Sprejema naročila za opreme vil, hotelov itd. 107-c

Žganjarna Robert Diehl - Celje

priporoča svojo doma žgano štajersko slivovko, tropinovec, borovničevce, brinjevec, ščipkovec, vinsko žganje, konjak; nadalje kuba in jamajka rum, grenčico, »Planinski liker«, Pelinovec ter razne vrste grenkih in sladkih likerjev, čaj Ceylov, Orange, Pekoe in Souchong.

Vzorci in ceniki na razpolago.

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici.

Centrala Ljubljana, podružnice: Celje, Celovae, Sarajevo, Split, Trst.

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni zakladi K 1,000.000.

Vloge na knjižice po $4\frac{1}{2}\%$, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz-valut.
Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.

Stavbeni krediti.

Predujmi na vrednostne papirje.

Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje
Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.

P R I M O R E C

V vojni.

Z brezprimerno disciplino, vsi do zadnjega so odhiteli naši fantje in naši možje v boj za domovino, v boj za njeno slavo in čast. Na vzhodu se leskečejo v solncu njih brušeni meči, tam branijo oni domovino in prestol. Hrabro in močno dvigajo na bojnem polju častni prapor avstrijske armade in nove trofeje pridobivajo naši armadi. Komaj se je pričel krvavi ples in že nam je sporočil brzojav junaška dejanja naših vojakov. Čast in slava jim!

Za nas se bore naši junaki, za domovino tvegajo življenje in zato je naša dolžnost, da jim olajšamo njih težki položaj. Premnogi zapuščajo ženo in otroke, skrb za svojce jim mrači čelo, jih tlači in jim jemlje junaški zanos. Zato prevzemimo skrb za njih drage, podpirajmo zapuščene žene in otroke in naši vojaki so potem popolni junaki!

Če so prosti skrbi, tedaj planejo naši vojaki v boj s silo in ne odnehajo prej, da se jim zablješči očarujoča postava ponosne zmage. Tedaj jih ne brigajo ne težave in ne napor, tedaj jih ne bole ne rane in ne boleti, tedaj pa je tudi naša sveta dolžnost, da pripravimo vse, da ranjeni spoznajo hvalo domovine, da vidijo hvaležnost prebivalstva. Zato na delo za ranjence, zato pripravimo vse, da ne govore ranjenci o naši nehvaležnosti.

Po mestih in večjih krajih se pripravljajo domojubne gospodične in gospe za samaritansko službo. Pripravljajo se vestno in marljivo, da bodo dobre strežnice, da bodo v resnici lajšale bolečine ranjencev, ne pa da kot paradne strežnice le zadoste svoji nečimernosti in da profanirajo na ta način vzvišeno samaritansko službo. Naša hvala njim, ki bodo prave strežnice, naša hvaležnost njim, ki jih ne oplaši nobena še tako težavna služba — v hvali ranjencev pa prejmejo največje plačilo — zadoščenje izvršene dolžnosti.

Služba samaritanke je težka in napor, le ljudje zdravih živcev so ji kos. Če ne prenese katera pogleda na hude rane, če ne more biti strežnica, tedaj pa naj na drugem polju izkaže svojo domovinsko ljubezen. Najbira naj za prepotrebno člo-

vekoljubno društvo »Rdeči križ«, pripravljaja naj obveze, skrbi naj za vzgojo zapuščenih otrok in za podporo zapuščenih žen. Kamorkoli se ozre, povsodi vse polno dela in je katera, ki se temu izogne?

Ko se združi vsa širna domovina za skupen cilj, ko tekmuje mož in žena, meščan in kmet v delu za domovino, tedaj pa mora še prav posebno vršiti svojo dolžnost — žena na deželi.

Polja potrebujejo delavcev a ti so sedaj na bojišču in zato morajo stopiti na njih mesto žene in sestre naših vojakov. Ni zadosti, če prinesejo domov naši vojaki lovorike zmage, tudi doma mora krasiti ženo lovorika zmage, da je ona sama obdelala polje, da je ona sama pomnožila blagostanje dežele. Nobena druga žena, nihče drugi se ne more ponašati s takim uspehom, ko ravno žena kmeta, ki če treba drži tudi štiri ogle hiše. Nепrecenljiva je njena zasluga, če izvrši svojo dolžnost, neprecenljiv uspeh njenega dela. V tem naj najde vedno novi podnet, kadar omaguje njeno telo pod težkim delom, iz tega naj črpa vedno nove sile, če ji vroče solnce pali telo. Najtežja a najčastnejša naloga je položena na rame žene — upamo pa, da jo reši slovenska žena enako častno, kakor jo bo rešil slovenski vojak.

V vojni smo, v slavnih časih. Na bojnem polju odločuje mož, doma pa odločuje žena ousodi in o slavi domovine. Kakor vrši svojo dolžnost mož, tako jo mora vršiti tudi žena. V teh najresnejših časih imata oba enake dolžnosti, po vojni naj imata tudi iste pravice. Teh si pa mora žena prioriti in zato kličemo ženam: **Na polja, v bolniško službo!** in zmagala ne bo le domovina, temveč tudi žena. Zato na delo!

Kako so Nemci zavzeli Liège.

Trdnjavi Liège je poveljeval general Leman. Liège sestoji iz 6 večjih in 6 manjših fortov s 400 topovi. Vsa utrdbena linija je dolga 55 kilometrov.

V ponedeljek dopoldne so začeli prodirati Nemci od severovzhoda in od južne strani in se utaborili v dobrih pozicijah. V torek popoldne so pričeli Nemci z odločil-

nimi napadi. Belgijske čete, močne okoli 25.000 mož so odbile prvi napad. Boj je bil zelo krvav. V sredo se je boj nadaljeval. Ob eni ponoči se je že pričela bitka in že zjutraj so zasedli Nemci s silnim napadom dva forta. Ta dan so tudi udrli nemški ulanci v mesto Liège. Z zavzetjem obeh fortov so Nemci razbili belgijsko obrambno črto in Belgijci so se morali umakniti na črto Liège-Namur. Boj za Liège je bil silno krvav in na obeh straneh je padlo več tisočev vojakov. 6. avgusta so zavzeli Nemci mesto Liège. Za časa bombardiranja se je vnelo vseučilišče v Liègu, a je bil požar takoj pogasjen.

*
* * *

Brzojavka nemškega generalnega kvartirskega mojstra pravi: Francoska poročila so naše ljudstvo vznemirjala. Glasom teh poročil je padlo pred Lüttichom baje 20.000 Nemcev in mesto baje še ni v naših rokah. S teatralično podelitvijo križca častne legije mestu Lüttichu naj bi se te trditve potrdile. Naš narod je lahko prepričan, da ne zamolčimo niti neuspehov, in da uspehov ne bomo razblinili. Previdni pa moramo biti s svojimi poročili tako dolgo, dokler bi mogla izdati naše namere svetu. Sedaj lahko brez škode poročamo o Lüttichu. Vsak si bo lahko sam ustvaril sodbo o izgubi 20.000 mož, ki so jo razkričali Francozi v svet. Pred 4 dnevi smo imeli pri Lüttichu sploh samo malo ljudi; ker ni mogoče tako drznega podvzetja naprej izdati z nabiranjem nepotrebnih množin. Da smo kljub temu dosegli zaželjeni uspeh, je posledica dobre priprave, je posledica hrabrosti naših čet, energičnega vodstva in božje pomoči. Hrabrost sovražnika je zlomljena. Njegove čete so se slabo borile. Težkoča za nas je bila v zelo neugodnih gorskih in gozdnih pokrajinah in v zavratni udeležbi vsega prebivalstva na boju, v kateri so posegale celo ženske. Iz zasede, iz krajev in gozdov so streljali na naše čete, tudi na zdravniške, ki so se bavili z ranjenci in na ranjence same.

Bili so težki, trdovratni boji. Cele kraje se je moralo razrušiti, da se je obramba zlomila, dokler niso naše čete pre-

drle pas utrd in zavzele mesto. Resnica je, da se je del utrd še nekaj časa držal, a streljale niso več. Njegovo Veličanstvo ni hotelo, da bi se prelilo za zavzetje utrd nadalje po nepotrebnem kri naših čet. One nam niso branile, da smo dosegli svoj smoter. Zamogli smo počakati, da je dospela težka artilerija, da bi utrdbe drugo za drugim razstrelila, ne da bi doprinesli kakih nadaljnih žrtev, ako se same ne bi prej vdale. Vestno vojskino vodstvo seveda o tem vsem ni smelo priobčiti nobene besede, dokler niso dospele toliko močne čete od Lütticha, da ga noben sovrag ni mogel več iztrgati. Tak je sedanji naš položaj.

Koledar vojnih dogodkov.

Dne 23. julija: Vročitev avstro-ogrskega ultimata srbski vladi v Belgradu.

Dne 25. julija: Mobilizacija v Srbiji. Nepovoljen odgovor Srbije. Prekinjenje diplomatskih zvez. Delna mobilizacija v Avstro-Ogrski.

Dne 26. julija: Izročitev potnih listin srbskemu poslaniku na Dunaju, Jovanoviću.

Dne 28. julija: Napoved vojne Avstro-Ogrske Srbiji. Manifest Njegovega Veličanstva na svoje narode.

Dne 29. julija: Razrušenje mosta med Zemunom in Belgradom. Prvi spopadi.

Dne 31. julija: Splošna mobilizacija v Avstro-Ogrski zaradi mobilizacije v Rusiji. Proglasitev stanja grozeče vojne nevarnosti v Nemčiji. Ultimatum Nemčije Rusiji. Splošna mobilizacija v Nemčiji.

Dne 1. avgusta: Mobilizacija v Franciji. Italija proglašuje svojo nevtralnost.

Dne 2. avgusta: Vojna napoved Nemčije Rusiji. Nemčija zasede Luksemburg.

Dne 3. avgusta: Nemci zavzemo Kališ in Čenstohov. Nemška križarka »Augsburg« bombardira Libavo. Nemčija napove vojno Franciji.

Dne 4. avgusta: Radi kršenja belgijske nevtralnosti napove Anglija vojno Nemčiji.

Dne 6. avgusta: Avstro-Ogrska napove vojno Rusiji. Vojna napoved Srbije Nemčiji.

Dne 7. avgusta: Črna gora izjavlja, da se smatra v vojnem stanju z Avstro-Ogrsko. — Nemška armada zavzame belgijsko trdnjavo Lüttich.

Dne 8. avgusta: Angleži potope nemški parnik »Königin Luise«, ko polaga mine. Angleška križarka »Amphion« se potopi, ker je zadela na mine. — Boji ob gališki meji. Rusi vrženi nazaj. — Tri srbski donavski parniki pridejo v avstrijske roke. — Avstrijske čete zasedejo Miechov.

Dne 9. avgusta: Črnogorski napad na Trebinje odbit z veliki izgubami Črnogorcev. — Napad Rusov pri Johannsburgu in Schmaleghinu od Nemcev odbit.

— Smrt generala Bülowa. — Boji pri Liègu. — Angleži napadajo nemške kolonije v Afriki. — Anglija zapleni turške bojne ladje na Angleškem.

Dne 10. avgusta: Boji v Alzaciji. Francozi pri Mühlhausnu poraženi. — Na ruski meji ponovno kazaki odbiti. — Črnogorci obstreljujejo Teodo v Kotorski luki brez uspešno.

Dne 11. avgusta: Prerušenje diplomatskih zvez med Avstrijo in Francijo. — Blokada črnogorskega obrežja. — Bitka pri Lagarde v Lotaringiji. — Na ruski meji manjši boji.

Dne 12. avgusta: Naše čete so prodrle že 70 km v Rusko-Poljsko. Črnagora napovedala Nemčiji vojno.

Aprovizacijski vlaki.

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic naznanja:

Razven že naznanjenih vozniških redov poštinih in aprovizacijskih vlakov, bodo, v kolikor bodo na razpolago prostori, od 10. avgusta naprej do preklica, dovoljeni za omejeni civilni, osebni in prtljažni promet brez legitimacij še sledeči vlaki:

Trst - Celovec:

Iz Trsta, drž. kol. ob 6.40 dopoldne — Celovec drž. kol. ob 10.57 ponoči.

Celovec drž. kol. - Trst drž. kol.:

Celovec drž. kol. ob 4.38 dopoldne — Trst drž. kol. ob 8.44 zvečer.

Jesenice - Ljubljana drž. kol.:

Jesenice ob 3.31 pop. — Ljubljana ob 7.51 zvečer.

Ljubljana drž. kol. - Jesenice:

Ljubljana drž. kol. ob 5.57 dopoldne — Jesenice ob 10.26 dopoldne.

Ljubljana - Novomesto:

Ljubljana drž. kol. ob 6.36 dopoldne — Novomesto ob 1.24 ponoči.

Novomesto - Ljubljana drž. kol.:

Novomesto ob 3.49 popoldne — Ljubljana drž. kol. ob 11.12 ponoči.

Za poštne vlake je razveljavljeno zahtevanje legitimacij.

Pri vseh vlakih, ki vozijo ljudi, imajo oni, ki imajo legitimacije, prednost. Za slučajni izpad vožnje železniška uprava ne garantira.

Gospodom učiteljem

Ljudskih šol poknežene grofovine Goriško-Gradiščanske.

Vaša dobrodelna misija ne preneha s pričetkom šolskih počitnic, kajti, Vaši skrbi izročena šolska mladina Vas čisto potrebuje tudi takrat, ko so zaprta šolska vrata.

Zlasti sedaj, ko je toliko ubogih učencev, prepuščenih svoji usodi, ker je odpoklicano tako veliko število očetov in varuhov pod orožje, se je pojavila velika potreba, po skrbnem nadzorstvu od strani učitelja, ki mu je gotovo na tem ležeče, da seme dobre vzgoje ne izumre vsled zapuščenosti in slabega zgleda.

Delujmo vsi, osobito pa naj delujejo učitelji na to, da po možnosti nadomestimo družinske očete, ki jih je presvitli cesar poklical, da branijo svete pravice monarhije; negujmo ta nežna srca s tem, da otroke nadziramo med tednom, zlasti pa ob nedeljah in praznikih, tako da po opravljenih dolžnostih vernih kristijanov v cerkvah, kjer se moli za srečen uspeh avstrijskega orožja, ne zaidejo ti otroci in da se telesno ne poškodujejo.

Potrebno je, da obstoječa nedeljska otroška zabavišča delujejo še bolj intenzivno sporazumno s preč. duhovščino. Bolj odrasli otroci bi se mogli uporabiti pri lažjih poljskih delih, če že niso nameščeni v kaki delavnici. Nadzira naj se tudi čitanje knjig in časopisov in zlasti naj se pazi, da slabe tovaršije ne uničijo dobrega semena, ki so ga zasejali družina, cerkev in šola.

Nobena žrtev ni prevelika pri tem delu, (ki stremi za tem, da se obvaruje mladina), osobito sedaj, ko si morajo naložiti tolike žrtve vsi podaniki slavne naše monarhije. Deželni odbor. Deželni glavar: Dr. Faidutti.

Okrožnica vsem županstvom dežele. — Deželni odbor je izvedel, da si dajo nekateri občinski tajniki plačevati sestavljanje prošenj, ki jih vlagajo družine odpoklicancev v dosego vzdrževalnih podpor.

Tako dejanje mora deželni odbor najodločnejše obsojati, kajti neodpustljivo je, da uboge družine, ki se morajo itak stiskati zbog tega, ker so jim odvzeti njih vzdrževalci, morajo odšteti svoj pičlo odmerjeni denar še za taka priprosta pisarniška dela, ki bi jih morali občinski organi že zaradi človekoljubja opravljati zastonj.

Vsled tega se nalaga županstvu, da strogo prepove svojim vslužbencem sprejemati denar za sestavljanje zgoraj omenjenih prošenj in da naznani deželnemu odboru nemudoma, ako bi se slični slučajji dogajali.

Pri tej priliki se županstvu priporoča, da upliva na občinske organe in eventualno tudi na druge osebe, da naj radovoljno gredo na roko ubogemu ljudstvu v tem težkem položaju. S tem bodo dokazali, da zaslužijo zaupanje občanov in bodo po drugi strani imeli zadoščenje, da so v sili svojemu bližnjemu pomagali. — To okrožnico je javno nabiti na občinski deski. Deželni odbor, deželni glavar: Dr. Faidutti.

C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu je razglasilo v imenu c. kr. železniškega ministerstva na vseh kolodvorih in v železniških vozeh naslednji oklic:

Varstvo železniških objektov!

Pri odredbah, izdanih za varovanje železnic in stavbenih železniških objektov, more potujoče občinstvo s svojo intenzivno pozornostjo najizdatnejše podpirati oblasti in na ta način preprečiti zločinske napade z metanjem bomb iz vlaka.

Pri voznjah čez mostove, ceste in skozi predore naj bodo vsled tega zaprta okna in vrata, stranišča naj se v danem takem slučaju ne uporabljajo, nihče naj ne bo po ploščadah in hodnikih in istotako naj se strogo izpolnjujejo tudi druge odredbe vlakospremnega osebja. Kdor opazja kaké sumljive momente, naj na to nemudoma opozori vlakospremno osebje.

Vsem županstvom političnega okraja goriškega. — Potreba zanesljivega zastraženja železnic, telegrafov in drugih vojaško važnih naprav vzbuja nujno željo, da sodeluje tudi javnost v svrhu čim krepkejšega podpiranja poklicanih zastražnih organov. Zaradi tega zaprosilo je korno in deželno obrambeno poveljstvo, da se v primerni obliki potom oglasov, tiska, duhovstva itd. povabi prebivalstvo, patrijotičnega društva in društva mladine, naj se tudi oni podvizajo, da se sumljive osebe pravočasno napravi neškodljive.

Zlasti se da na deželi pospeševati zastraženje železnic, ako zabranja prebivalstvo samo tujcem v kraju pristop na železnice oziroma poskrbi, da jih orožništvo zasači. Poveljniki črnovojnih oddelkov za zastraženje železnic imajo nalog, da se obrnejo naravnost na okrajno politično oblastvo ali na občine za zanesljive ljudi, ki naj se vporabljajo v pomožni službi vsake vrste (za selske poti, pripravljanje me-naže, kakor neoboroženi opazovalci itd.) da tako olajšajo tem oddelkom njihovo težavno službo.

Vsled tega vabim, županstva, da gre dotičnim poveljnikom v tej važni stvari vedno na roko. — Okrajno glavarstvo v Gorici.

C. kr. urad za vojaške nasvete se nahaja na Dunaju I, Biberstrasse 11. Urad daje vsakomur v vojaških zadevah brezplačna pojasnila. Kdor torej česa ne ve, naj se obrne na ta urad. Ali za vsako malenkost, ki se jo more zvedeti na županstvu, ni treba nadlegovati urada.

Razne vesti.

Zastavljalnica za časa vojne. — »Če je sila najvišja, je zastavljalnica najbližja«. Tako sodijo revni ljudje, ki pridejo v denarne zadrege. A ne le revni dijaki so prid-

ni obiskovalci zastavljajnic; elegantni ljudje iz takozvanih boljših slojev enako pridno posečajo zastavljajnice. Praviloma se torej obračajo do zastavljajnic le ljudje, ki rabijo takojšnjo pomoč. Zato so tudi zastavljajnice dobrotnice ljudi.

»Zastavljalnica in dobrotnica«, se nasmehne kdo. Saj zahteva celo državna zastavljalnica od svojih klientov 11 odstotkov in privatne še veliko več. Kako naj bo torej zastavljajnica dobrotnica ljudi. Z enajstimi odstotki bi delal vsakdo lepe dobičke, kje je torej »dobrotnica«?

Ali tu nas čaka presenečenje. Zastavljajnice namreč ne delajo nobenega dobička, temveč morajo paziti, da niso koncem leta pasivne. To so predvsem državne zastavljajnice. V čem leži vzrok? Država daje zastavljajnicam premalo denarja na razpolago in te si morajo, da zadoste potrebam svojih klientov, izposoditi denar, za katerega pa plačujejo obresti. Če bi torej država dala zastavljajnicam več denarja na razpolago, bi lahko znižale zastavljajnice obrestno mero takoj od 11 na 6 odstotkov. To bi bilo za revno prebivalstvo velika dobrota in posebno v sedanjih časih bi bilo s tem ljudem zelo pomagano. Zato pa je želeto, da stori to država, da postane zastavljajnica tudi resnična dobrotnica revnih ljudi.

Mala loterija. — V sedanjem času stavijo nekateri še v večji meri v loterijo. Posebno revni sloji mislijo, da pridejo na ta način do bogastva. Zato stavijo velike svote, ki niso v nobenem razmerju z njihovimi dohodki. Največ pa igrajo v loteriji sedaj žene vpoklicanih. Narodno gospodarska škoda, ki jo povzroča že v mirnih časih loterija se sedaj še stopnjuje. Poslednje groše znosijo ljudje v loterijo, v upanju, da pridejo tako do bogastva. Od štetilk, na katere se danes največ stavi so: 56 (vojna), 8 (strela), 3 (jok) in 90 (velika groza).

Koliko imamo v Avstriji kovanega denarja? — V monarhiji imamo, izvzemši zlatnikov, čez eno milijardo (1000 milijonov) kovanega denarja. In sicer 25,500.000 petkronskih tolarjev, 250 milijonov goldinarjev, 300 milijonov kron, 240 milijonov 20 vinarskih in 320 milijonov 10 v novcev in poleg tega čez milijardo bakrenega denarja v skupni svoti 26 milijonov kron. Drobne denarja je torej več ko dovolj, ali ne sme se ga skrivati po nogavicah, temveč mora biti v prometu.

Časopisje za časa vojne. — Ko se je vršila velika vojna med Nemčijo in Francijo leta 1870., tedaj je bilo časopisju še precej dobro nastlano. Angleško časopisje je moglo nemoteno poročati o vseh operacijah francoske armade in posledica tega je bila, da so brali Nemci v angleških listih, kaj namerjajo Francozi. Na ta način so dosegli marsikak uspeh, ki bi jim bil drugače

morebiti nemogoč. Radi tega so začele vse vojskujoče države strogo nadzirati časnikarje, da ne poročajo ničesar, kar bi moglo škodovati njihovim vojnim operacijam. Prvo tako strogo cenzuro so uvedli Japonci v rusko-japonski vojni. Kdor je bil poročevalec v japonski armadi, ta je smel pisati le to, kar mu je dovolil japonski generalni štab. Rusi še niso imeli tedaj uvedene stroge cenzure in zato so izvedeli Japonci preje novice iz ameriških listov, ko pa Rusi iz svojih lastnih. Tudi v balkanskih vojnah je vladala na vseh straneh stroga cenzura časopisov. Sedaj, ko se bje svetovna vojna med najmodernejšimi in največjimi državami, pa je čisto naravno, da je cenzura še prav posebno stroga. Vsled višjih ozirov je taka cenzura potrebna in sedma »velesila« jo mora pretrpeti. To pa naj uvažuje tudi cenjeni bralec, če ne izve tega, kar misli, da mora biti v listu. Časi so pač tako resni, da prav nič ne škoduje, če ni radovednosti takoj zadoščeno.

Iz zgodovine smrtne kazni. — Pri starih Rimljanih je bila smrtna kazen edina kriminalna kazen. Kdor je bil kriv zločina proti državi, ta je bil usmrčen. Ta pojem pa je bil silno raztegljiv. Znano je, da je dal ubiti konzul Manlius Torquatus svojega sina, ker se je brez njegovega dovoljenja dvobojeval s sovražnim častnikom, četudi ga je ubil. V Prenesti so za časa Pirovih vojn ubili več senatorjev radi »sumljivega mišljenja«. S smrtno kaznijo so kaznovali tudi tatove, roparje in tajne tatvine poljskih pridelkov. S smrtjo, pa se je smel kaznovati tudi pesnik, ki je spesnil kako porogljivo pesem. Za časa Neroneve dobe in za vlade rimskih cesarjev se je smrtna kazen grozovito razpasla. Smrtna kazen se je izvršila zelo različno. Ali so odsekali glavo, ali so potopili obsojenca v vreči, ali ga zažgali, ali ga pahnili s Tarpejske pečine, ali ga pa vrgli divjim zverem, to je, da je moral nastopiti v cirkusu. Žene so navadno usmrtili tajno in večinoma so jih žive pokopali. Smrt v ognju je bila namenjena požigalcem, tatove in krivoprisežnike so metali s pečine. Smrt na križu je veljala za sramotno in meščanov niso usmrtili na ta način. Kogar so potopili, so ga zašili v vrečo iz telečje kože in v vrečo so mu dali kačo ali psa in potem vrgli vrečo v Tiber. Grki so navadno obsodili obsojenca na ta način, da so morali spiti strup. Stari Germani so obsodili na smrt izdajalce in obrekovalce in sicer so jih obesili. Malopridne ljudi so pa žive zakopavali v blato. Poleg tega pa so poznali tudi krvno osveto in je bilo tako prepuščeno zasebnikom, da so s smrtje kaznovali svoje sovražnike. Vsled upliva cerkve je nato izginila pri Germanih krvna osveta.

Senzacionalna prirodna prikazen XX. stoletja! Nočem delati reklame, da bi stem služila denar - kakor se to večkrat dogaja, pač pa sem pripravljena **brezplačno** povedati vsakomur kako sem popolnoma odpravila večletno bolezen na pljučah, naduho in oslovski kašelj. To domače zdravilo si lahko nabavi vsakdo jako po ceni. Pošljite za odgovor frankiran zavitek. Naslov gospa **B. Kolenská - Vršovice pri Pragi, Češko.** 206-20

Reservni fond: K 126.014 60
Vplačani deleži: K 48.043
:: Zadržnikov: 1707 ::

8-52

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom
Telef. št. 79. v **Gorici** Ustan. l. 1883.

(v lastni hiši: Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.)

sprejema **hranilne vloge** od vsakogar in jih obrestuje po

5% čistih.

Večje stalne vloge proti enoletni odpovedi po dogovoru.

Vlagateljem so na razpolago **hišni hranilniki.**

Posojila se dajejo na zastavo in osebni kredit.

Položnice poštne hranilnice na razpolago brezplačno.

Edina primorska tovarna dvokoles :

„**TRIBUNA**“

Gorica, Tržaška ul. 26.
prej pivovarna Gorjup.

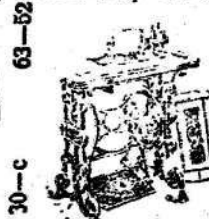

Zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov i. t. d.

F. BATJEL — GORICA

Stolna ulica št. 2-4.

Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Avstr. družba tovarn orodja v Steyr.

Najprijetnejšo vožnjo jamci za počitnice ali dopust

najboljše dvokolo monarhije;

KOSMOS-KOLO

dobro in po ceni ljudsko dvokolo.

Katalogi gratis pri zastopnikih v Gorici: Fr. Batjel, Stolna ulica št. 2, pri Sv. Luciji; Ignac Šuligoj.

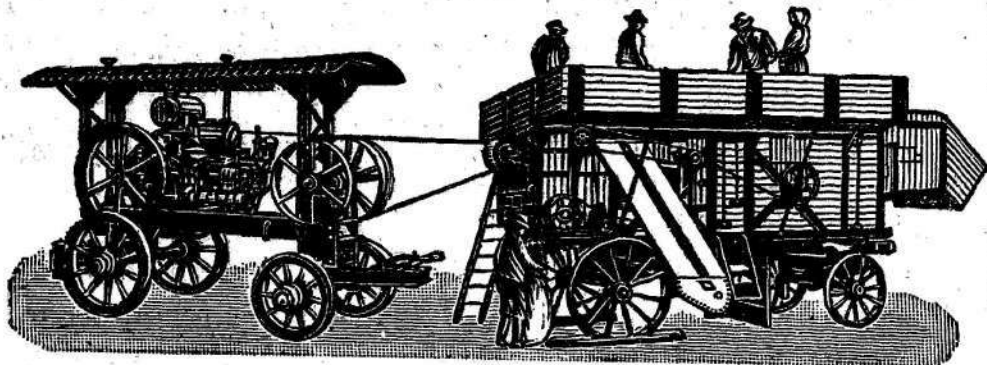
B-5

Zares zanesljivo in štedljivo
delujejo naši svetovroznan

Original „Otto“ - motorji

lokomobili, kompletne mlatilnice, majhni prevozi, motorji za sesalnice, žage, dynamo itd., ki se dajo lahko prenesti!

Motorji na surovo olje, Diesel in doptakni motorji, naphthalin motorji itd.

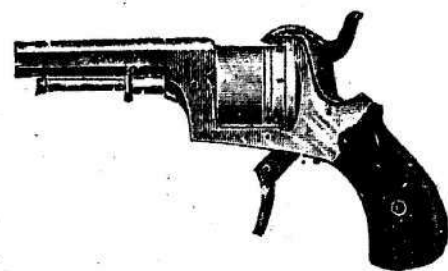

121.000 motorjev z nad 1.3 milijonov konjskih sil v obratu!

460 odlikovanj med temi 46 državnih svetinj. Prospekti gratis in franko!

Langen & Wolf, Dunaj X.
Laxenburgerstrasse 53 P.

Zastopstvo za Primorje: **Ermanno Turek & C.o, Trst, Via Sanità 8.**

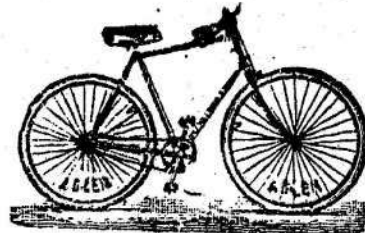

Kupujte samo dvokolesa „**Gerice**“ in „**Alfena**“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamo-reznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

26-c

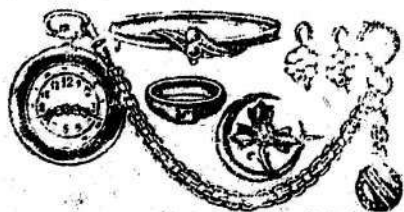
Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

J. ŠULIGOJ - GORICA

Gosposka ulica št. 19

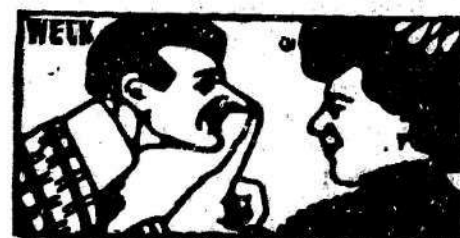
urar c. kr. državne železnice

priporoča svoje veliko zalogo ur, zlatnine, srebrnine, optičnih predmetov in raznovrstne obeske. — Popravila se izvršujejo točno in dobro. — Jamci 1 leto. 61-P

Potom priznanih

Weck-ovih kozarcev za konzerve in aparatov

se lahko napravi sam in po ceni okusne in več časa trajajoče

konzerve

iz sadja, mesa in zelenjave.

Ilustrirane tiskovine s koristnimi recepti razpošilja zastonj tvrdka D-13

J. WECK, Mähr. Schönberg št. 85.